

УДК. 636.2.084.

Косіор Л.Т., кандидат с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПОВЕДІНКА КОРІВ-ПЕРВІСТОК В УМОВАХ БЕЗПРИВ'ЯЗНО- БОКСОВОГО УТРИМАННЯ

Вивчено поведінку корів-первісток української чорно-рябої молочної та голштинської порід в умовах безприв'язного утримання. У результаті виявлена ритмічність добового режиму корів яка зумовлена одноманітними умовами утримання та розпорядком виконання технологічних процесів годівлі і доїння.

Ключові слова: корови-первістки, кормова поведінка, безприв'язне утримання, однотипна годівля.

Важливою умовою ефективного ведення молочного скотарства на промисловій основі є розробка і впровадження досконаліших технологій утримання тварин. Відомо, що незадовільні умови утримання, або різкий перехід від одного способу до іншого спричиняє сильну стресову ситуацію і призводить до зниження продуктивності тварин. Із технологічних елементів надто важливе значення мають ті, які забезпечують комфортний відпочинок тварини. При цьому найбільший вплив на тривалість відпочинку справляє стан лігва, його розмір чи розмір боксу, матеріал покриття, наявність чи відсутність підстилки. Для комфортного відпочинку корів стійло має бути чистим, сухим із забезпеченням необхідної площі не тільки для лежання, а й простору для вставання та вкладання. Недотримання цих умов може стати причиною зниження продуктивності, забруднення тварин, підпухлості гомілкових суглобів, захворювання ратиць та маститу. Тому етологічні дослідження мають стати складовою частиною вивчення і обґрунтування відповідності технології біологічним особливостям тварин, щоб уникнути дискомфорту та стресових станів, у попередженні порушень життєво необхідних процесів за інтенсивної їх експлуатації [1,2].

Серед різних видів поведінки надто важливе значення має кормова поведінка корів, на основі якої можна пересвідчитись, наскільки задовольняються потреби тварин в енергії і поживних речовинах та оцінити ступінь адаптації їх до застосовуваних промислових умов годівлі [3].

Метою нашої роботи було вивчення поведінки корів-первісток української чорно-рябої молочної та голштинської порід за безприв'язно-боксового утримання.

Матеріали та методика досліджень. Дослідження щодо кормової поведінки корів проводили у СТОВ "Агросвіт" Миронівського району Київської області у групі високопродуктивних корів до 100 днів лактації української чорно-рябої молочної та голштинської порід. Піддослідних тварин утримують безприв'язно у боксах без вигулів на майданчиках. У господарстві застосовується цілорічна однотипна годівля корів повнораціонними кормо сумішами із кормових столів у приміщеннях. Фронт годівлі становив 54 см. До складу кормосумішей входять: сіно, солома, силос, сінаж, концкорми, відходи переробної промисловості. Розмір часток подрібнених кормових компонентів у складі кормосумішей за питомою вагою становить: до 20 мм - 10%, 21-25 мм – 70%, 26-40 мм -20%. Доять корів на автоматизованій доїльній установці типу "Паралель" два рази на добу.

Показники індивідуальної поведінки корів вивчали методом візуальних

спостережень згідно з методикою Є.І. Адміна через кожні 10 хвилин впродовж двох суміжних діб.

Результати досліджень та їх обговорення. З аналізу отриманих даних видно, що за загальною тривалістю окремих актів відмічені міжпородні відмінності табл. 1 (рис. 1; 2).

На поїдання корму корови-первістки УЧРМ породи витрачали 28,0% добового часу, що перевищувало цей показник у голштинів на 3,1%. Можливо, це пов'язано з тим, що корови голштинської породи більш активно поїдали корми і могли задовольняти свої потреби за менший проміжок часу.

Таблиця 1. Поведінка корів-первісток в умовах безприв'язно-боксового утримання у середньому на 1 корову за добу (n=5; M±m)

Показники поведінки	УЧРМ		Голштинська	
	хв.	%	хв.	%
Поїдають корм	407,0	28,0	358,0	24,9
Лежать у т.ч. жують	439,0	30,5	446,0	31,0
Стоять всього у т.ч. жують	495,0	34,3	538,0	37,4
у боксах	168,0	11,0	145,0	10,0
у напівбоксах*	280,0	19,4	334,0	23,2
на проході	47,0	3,3	59,0	4,1
Ходять	64,0	4,7	57,0	3,9
П'ють воду	14,0	1,0	19,0	1,3
На доїнні	22,0	1,5	22,0	1,5
Всього хв./год	1440/24	100	1440/24	100

Примітка: Передніми кінцівками в боксі, задними на проході.

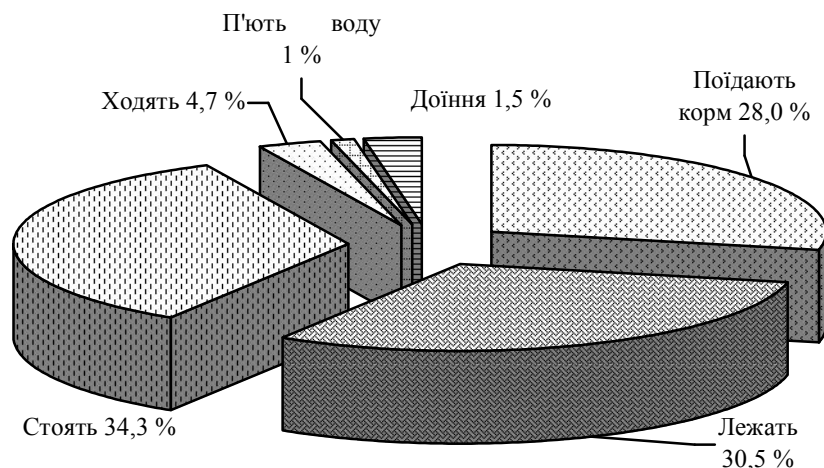

Рис. 1. Поведінка корів-первісток УЧРМ породи за дворазового доїння (n=5)

Українські чорно-рябі молочні корови відзначалися порівняно з голштинами більшою на 0,5% тривалістю жуйки, що можна вважати позитивним явищем, оскільки з жуйкою пов'язана і перетравність поживних речовин кормів. Хіба що, можливо, у корів-первісток голштинської породи жуйка була більш інтенсивнішою і з рувця в ротову порожнину у них надходили більші харчові комки, внаслідок чого вони за

менший проміжок часу пережовували необхідну кількість корму. Причому корови УЧРМ породи проявляли більшу обережність, остерігаючись неспокою і тривоги, а тому жуйку здійснювали, перебуваючи переважно у боксі і в лежачому, і в стоячому стані. Якщо лежачи в боксі, тварини УЧРМ породи жували жуйку упродовж 439 хв, то голштинської породи – 446 хв, що на 7 хв, або 1,6%, більше, стоячи в боксі – відповідно, на 23 хв, або 15,9%, довше.

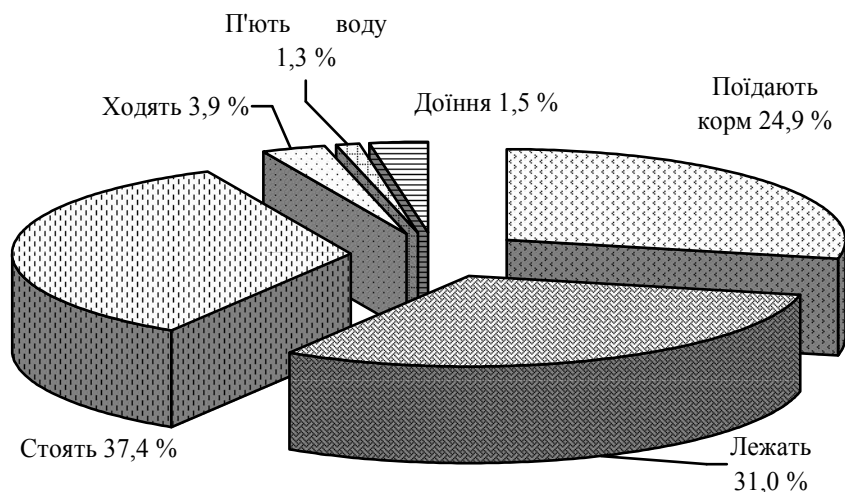

Рис. 2. Поведінка корів-первісток голштинської породи за дворазового доїння ($n=5$)

Для лактуючих корів надто важливе значення має відпочинок, під час якого активуються процеси травлення та посилюється синтез молока, зменшуються непродуктивні витрати енергії і поживних речовин. У наших дослідженнях корови-первістки української чорно-рябої молочної породи відпочивали упродовж доби 495 хв (8 год 25 хв). Це становило 34,3% добового часу. Хоча, на думку вчених [60], цього часу й достатньо для відпочинку корови, проте його було менше, ніж у корів голштинської породи, на 43 хв, або 8,7%. Варто відзначити й те, що корови як УЧРМ, так і голштинської породи на відпочинок лежачи витрачали однакову кількість часу. Перші витрачали на це 30,5, а другі – 31,0% добового часу. Відпочинок корів у напівбоксах УЧРМ породи тривав 280 хв (4,7 год), а голштинської – 334 хв (5,6 год), що на 19,3% більше. Можливо, це пов'язано з тим, що тварини української чорно-рябої молочної породи порівняно з голштинами ще не адаптувалися повністю до умов безприв'язно-боксового утримання.

Що стосується тривалості таких актів поведінки корів-первісток, як ходіння, водопій і доїння, то вони у тварин обох порід були практично на одному рівні.

Висновок. Аналізуючи результати досліджень слід відмітити, що тварини української чорно-рябої молочної породи порівняно з голштинами ще не повністю адаптувалися до умов безприв'язно-боксового утримання.

Література

1. Адмін Є.І., Борщ О.В., Пацеля О.А. Літнє утримання корів із застосуванням упорядкованих вигульно-кормових майданчиків // Тваринництво України. - 2000. - № 1-2. - С. 19-21.
2. Бондар А.А. Пищевое поведение коров и организация кормления // Методические рекомендации по изучению и использованию показателей поведения молочного скота для совершенствования технологии содержания. - Харьков, 1989. - С. 30.
3. Зубец М.В. Этология крупного рогатого скота / Зубец М.В., Токарев Н.Ф., Винничук Д.Т. - К.: Аграрна наука, 1996. - 213 с.

References

1. Admin Ye.I., Borshch O.V., Patselia O.A. Litnie utrymannia koriv izzastosuvanniam uporiadkovanykh vyhulno-kormovykh maidanchykyv // Tvarynnytstvo Ukrainy. - 2000. - № 1-2. - S. 19-21.
2. Bondar A.A. Pyshchevoe povedenye korov y orhanyzatsyia kormlenyia // Metodycheskye rekomendatsyyu po yzucheniyu y uspolzovanyiu pokazatelei povedenya molochnoho skota dlia sovershenstvovanyia tekhnolohy sodержenya. -Kharkov, 1989.-S. 30.
3. Zubets M.V. Etolohyia krupnoho rohatoho skota / Zubets M.V., Tokarev N.F., Vynnychuk D.T. - K.: Ahrarna nauka, 1996. - 213 s.

УДК. 636.2.084.

ПОВЕДЕНИЕ КОРОВ-ПЕРВОТЕЛОК В УСЛОВИЯХ БЕСПРИВЯЗНО-БОКСОВОГО СОДЕРЖАНИЯ / Косиор Л.Т.

Изучено поведение коров-первотелок украинской чёрно-пёстрой молочной и голштинской пород в условиях беспривязного содержания. В результате обнаружена ритмичность суточного режима коров, которая обусловлена однообразными условиями содержания и распорядком исполнения технологических процессов кормления и доения.

Ключевые слова: коровы-первотелки, кормовое поведение, беспривязное содержание, однообразное кормление.

UCC. 636.2.084.

BEHAVIOR OF COWS-FIRSTBORN UNDER LOOSE-BOXED RETENTION / L. Kosior

Studied the behavior of primiparous cows Ukrainian black and white dairy and Holstein breeds in Loose. The result revealed the rhythm of daily regime cows that caused uniform conditions and routine implementation processes of feeding and milking.

Keywords: cows firstborn, food behavior, Loose, sister feeding.

*Рецензент: Польовий Л.В., доктор с.-г. наук, професор,
Вінницький національний аграрний університет*